

قضایای حقیقه نزد پل تام

اسدالله فلاحی

موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران،

پژوهشگاه دانش‌های بنیادی

خلاصه:

پل تام در چند سال گذشته (۲۰۰۸-۲۰۱۴) دست کم چهار تحلیل از قضایای حقیقه در سنت منطق سینوی ارائه کرده است، که دو مورد از آنها بر سوره‌های مرتبه دوم استوار است و یک مورد بر جهت‌های ضرورت و امکان و چهارمی بر ادات‌های مفهومی منطق گزاره‌ها مانند لزوم و عناد. فلاحی نیز در همین سال‌ها (۱۳۸۶-۱۳۹۳) تحلیل‌های نسبتاً متفاوتی ارائه کرده است که در آنها، افزون بر جهت‌های ضرورت و امکان، از موارد زیر بهره برده است: محمول وجود، محمول صدق، ادات‌های مصداقی منطق گزاره‌ها مانند استلزام مادی و عاطف. همه تحلیل‌های تام و فلاحی کاستی‌هایی دارند. در این سخنرانی می‌خواهم به یکی از کاستی‌های مشترک پردازم و راه تازه‌ای برای زدودن آن پیشنهاد دهم.

اثیر الدین ابهری برای نخستین بار شرط «امکان موضوع» را به تعریف قضایای حقیقه افزوده است، و این شرط در تحلیل‌های تام و فلاحی به صورت «امکان وصف موضوع» تفسیر شده است. اما این برداشت نادرست است و باید به صورت «امکان ذات موضوع» اصلاح شود. این کار به کمک صورت‌بندی مرتبه دوم از قضایای حقیقه انجام می‌شود، و می‌توان نشان داد که با این اصلاح، کاستی‌های گوناگون تحلیل‌های پیشین به خوبی از میان برمی‌خیزد.

زمان: دوشنبه، ۲۳ فروردین ۱۳۹۵، ساعت ۱۶ الی ۱۸

مکان: میدان شهید باهنر، پژوهشگاه دانش‌های بنیادی (مرکز تحقیقات فیزیک نظری و ریاضیات)،

پژوهشکده فلسفه تحلیلی، سالن شماره ۱